

Jak dotace pomáhají Slovensku: třídenní exkurze za hranicemi

11.-13. září 2026
Slovensko

SP SZP / PRV | INSPIRACE |
ZEMĚDĚLSTVÍ | ROZVOJ OBCÍ

Jak může zemědělské družstvo proměnit nevyužívaný prostor ve squashové centrum? Co má společného historická železnice, ruční výroba papíru a lázeňské oplatky? A jak může malá obec postupně měnit své okolí pomocí různých dotačních projektů?

Odpovědi na tyto i řadu dalších otázek hledali účastníci třídenní exkurze, kterou ve dnech **11.-13. září 2026** připravila **Celostátní síť pro venkov spolu s MAS Blaník**. Třicítka účastníků se během tří dnů vydala na Slovensko, kde navštívila úspěšné projekty a místní aktéry z **MAS Záhorie** a MAS Strážovské vrchy. Nešlo přitom jen o klasické prohlídky. Důležitou součástí programu byla především setkání s lidmi, kteří za jednotlivými projekty stojí, a **otevřená diskuse** o tom, co jejich realizace přinesla a kam se mohou dál rozvíjet. Exkurze tak nabídla velmi **komplexní pohled** na to, jak mohou prostředky z programů rozvoje venkova pomáhat nejen zemědělcům, ale také obcím, podnikatelům, neziskovým organizacím, památkám nebo projektům cestovního ruchu.

Zemědělství, energetika i squash

První den exkurze začal v **Pol'nohospodárskom družstvu Kúty**, členem MAS Záhorie. Účastníky zde přivítal předseda představenstva **Peter Kiripolský**, který představil fungování družstva, jeho současné zaměření i možnosti dalšího rozvoje.

Družstvo kombinuje rostlinnou a živočišnou výrobu. Věnuje se například **ekologickému chovu masného skotu a chovu prasat, pěstování obilovin a výrobě vlastní bio špaldové a celozrnné mouky**. Součástí podniku je také vlastní **bourárna** a zázemí pro **další zpracování masa**. Družstvo se přitom snaží dostávat část své produkce přímo k místním zákazníkům a připravuje také vlastní prodejnu.

Právě zde bylo dobře vidět, že moderní zemědělský podnik nemusí zůstat pouze u prvovýroby.

Významná část návštěvy byla věnována projektům podpořeným z **Programu rozvoje venkova**. Jedním z nich je **fotovoltaická elektrárna s bateriovým úložištěm**, která družstvu pomáhá snižovat energetické náklady. Ještě překvapivější byla další část areálu.

Z původně nevyužívaného prostoru vzniklo **sportovní centrum se dvěma squashovými kurty**, které funguje už přibližně 15 let a je otevřené také veřejnosti. Venkovní část areálu navíc doplňuje posezení a pódium využívané pro kulturní a společenské akce nebo soukromé oslavy.

Víte, že...

Příklad z Kút ukazuje, že podpora rozvoje venkova může pomoci také s energetickými úsporami, novým využitím existujícího majetku nebo vznikem služeb pro místní obyvatele. Právě kombinace různých funkcí může zemědělskému podniku přinést další zdroje příjmů a zároveň ho více propojit s okolní komunitou.

Od zemědělství k národní svatyni

Z Kút pokračovala cesta do **Šaštína-Stráží**, kde účastníci navštívili **Baziliku Sedembolestnej Panny Márie** – národní svatyni Slovenska a významné poutní místo.

Prohlídkou baziliky a jejích zpřístupněných částí provedl skupinu **Peter Jeremiáš Suchovský**. Během návštěvy se účastníci dostali nejen do samotného interiéru baziliky, ale také do podzemních prostor a chodeb pod klášterem, kde vzniká **lapidárium**. Součástí programu byla také **mariologická expozice**.

Právě mariologická expozice představovala další konkrétní příklad využití podpory z **Programu rozvoje venkova SR 2014–2020**, v tomto případě v rámci opatření 7.5. Projekt zahrnoval její rozšíření, modernizaci a doplnění potřebným mobiliářem.

Podpora se týká také vytvoření lapidária v klášteře Pavlínů. Upravené prostory mají sloužit k prezentaci **historických kamenných prvků** a současně přispět k dalšímu zpřístupnění areálu návštěvníkům.

Zemědělská podpora tak v tomto případě dostává zcela jinou podobu – pomáhá nejen zachovat historické dědictví, ale také vytvářet podmínky pro jeho další turistické a vzdělávací využití.

Slovenské a české MAS u jednoho stolu

První den ale nebyl jen o návštěvách jednotlivých projektů. Ve Smrdákách následovala odborná konference **„Realizace SCLLD: zkušenosti a výzvy“**, která propojila české a slovenské aktéry venkovského rozvoje.

Setkání se zúčastnili zástupci **MAS Záhorie, MAS Horné Záhorie, MAS Strážovské vrchy, MAS Inovec, MAS Blaník, Celostátní sítě pro venkov i slovenské Národnej siete rozvoja vidieka**. Hovořilo se o fungování místních akčních skupin, zkušenostech s komunitně vedeným místním rozvojem, realizovaných projektech i možnostech další spolupráce.

Za Celostátní síť pro venkov představil její činnost **Václav Kinský**, slovenskou Národnou sieť rozvoja vidieka představila **Petra Hrčková** z Institutu znalostného pôdohospodárstva a inovácií. Za MAS Blaník vystoupil **Tomáš Kramár**, který přiblížil činnost MAS a zkušenosti s podporou projektů v regionu.

Po jednotlivých prezentacích následovala společná diskuse. Právě ta nabídla prostor pro porovnání zkušeností z obou stran hranice a také pro hledání možností budoucí spolupráce.

Odborná část programu následně přirozeně přešla do neformálního večerního setkání. Diskutovalo se mimo jiné o vyhlídkách realizace SCLLD v příštím programovém období a o možnostech spolupráce českých a slovenských MAS a jejich partnerů.

Druhý den: tradice, které mají budoucnost

Druhý den exkurze ukázal další důležitý aspekt rozvoje venkova – **schopnost proměnit místní tradici, historii nebo přírodní potenciál v živou součást současného regionu.**

První zastávkou byla rodinná manufaktura **PETRUS v Prietrži**, která se od roku 1993 věnuje tradiční ruční výrobě papíru.

Mária Struhárová účastníkům představila historii manufaktury, jednotlivé druhy ručního papíru i samotný výrobní proces. Podnik dnes pokračuje již ve druhé generaci a při svém vzniku čerpal zkušenosti s tradiční technologií z Velkých Losin.

A protože nejlepší způsob, jak pochopit tradiční řemeslo, je vyzkoušet si ho na vlastní kůži, dostali účastníci možnost **vyrobiť si vlastní list ručního papíru.**

Manufaktura přitom nebyla do programu zařazena jako dotační projekt. Její hodnota spočívala především v tom, že představuje příklad **rodinného podnikání, zachování tradičního řemesla a jeho propojení se vzdělávacími a komunitními aktivitami.**

Víte že...

manufaktura PETRUS funguje už od roku 1993 a tradice přechází z jedné generace na další

Co dokáže jedna malá obec

Hned vedle manufaktury pokračoval program setkáním se starostkou **Ing. Danou Blažkovou** v prostorách bývalé školní budovy.

Objekt byl s využitím dotačních prostředků zrekonstruován a dnes slouží nejen k ubytování, ale také ke kulturním a společenským aktivitám.

Starostka představila účastníkům Prietrž, její historii i projekty, které se zde podařilo v průběhu let uskutečnit. Patří mezi ně například **rozhledna na vrchu Lipovec, naučný chodník k husitským hradbám, úpravy obecního úřadu, místních komunikací nebo přístupu ke kostelu a hřbitovu.**

Zvláštní pozornost si zasloužil naučný chodník k husitským hradbám. Ten vznikl jako **projekt spolupráce** prostřednictvím **MAS Podhoran** a byl podpořen z **Programu rozvoje venkova SR 2007–2013.** Také rozhledna Lipovec vznikla ve spolupráci obce a místní akční skupiny.

Prietrž tak nabídla velmi názorný příklad toho, jak může obec postupně skládat jednotlivé projekty do většího obrazu rozvoje svého území.

Nejde totiž o jeden velký projekt, který by změnil obec přes noc. Jde o **postupnou práci, při níž se obnovuje veřejný prostor, vzniká infrastruktura pro návštěvníky a současně se zlepšuje zázemí pro místní obyvatele.**

Ubytování jako součást rozvoje venkova

Po návštěvě Prietrže se účastníci přesunuli do **Trenčianské Teplé**, kde navštívili **Motorest Conti**.

Ubytovací část zařízení vznikla s podporou **Programu rozvoje venkova 2007–2013** prostřednictvím místní akční skupiny. Účastníci si mohli prohlédnout jednotlivé pokoje a získat konkrétní představu o tom, jak může dotační podpora pomoci podnikateli **rozšířit nabídku služeb a ubytovací kapacity**.

Železnice, která nezmizela

Od podnikání se skupina přesunula k technickému dědictví.

V depu **Trenčianské elektrické železnice (TREŽ)** se účastníci seznámili s historií historické úzkorozchodné elektrické železnice mezi Trenčianskou Teplou a Trenčianskými Teplicemi.

O zachování železnice se stará nezisková organizace TREŽ, která vznikla z iniciativy dobrovolníků. Depem a muzejní expozicí provedl skupinu ředitel organizace **Dušan Nosál**.

Návštěvníci si mohli prohlédnout řadu historických předmětů spojených s železniční i silniční dopravou. Pozornost vzbudilo také netradiční pojízdné vozidlo sestavené z částí několika různých dopravních prostředků.

Za zajímavostí muzea ale stojí především samotný způsob jeho fungování. Technické dědictví zde není zachováno jen jako **statická vzpomínka na minulost**. Díky dobrovolnické práci, postupné obnově areálu a rozvoji expozice se stává také **součástí turistické nabídky regionu**.

Na obnově depa a vybavení expozice se přitom podílela také dotační podpora. Prostřednictvím **MAS Strážovské vrchy** byly například podpořeny vitríny pro muzejní expozici.

Zaujalo nás

historickou elektrickou železnici mezi Trenčianskou Teplou a Trenčianskými Teplicemi pomáhá udržovat při životě nezisková organizace založená z iniciativy dobrovolníků.

Příklad TREŽ ukazuje, že pro rozvoj venkova nemusí být rozhodující jen velké investice.

Významnou roli může sehrát také dobrovolnictví, místní nadšení a schopnost propojit historii s dnešním cestovním ruchem.

Lázně, místní produkt a podnikání

Druhé odpoledne pokračovalo v **Trenčianských Teplicích**, kde účastníci nejprve absolvovali setkání se zástupci města a **MAS Strážovské vrchy**.

Město představil **Ing. Juraj Jacko**, zástupce primátorky, který přiblížil jeho historii, lázeňský charakter i zkušenosti s rozvojem města. Součástí prezentace byla také spolupráce s místní akční skupinou a příklady realizovaných projektů. Na něj navázal **Daniel Pavlačka** z MAS Strážovské vrchy.

Následovala komentovaná prohlídka centra a lázeňské části města. Program přitom vhodně doplnily právě probíhající městské slavnosti, díky nimž měli účastníci možnost zažít Trenčianské Teplice nejen jako turistickou destinaci, ale také jako **živé město**.

A protože k lázním patří i lázeňské poplatky, nemohla chybět návštěva jejich výroby.

Tradiční výroba v Trenčianských Teplicích pokračuje podle rodinné receptury **od roku 1991** a dnes ji vede již druhá generace. Přestože se účastníci tentokrát přímo do výrobních prostor nedostali, mohli prostřednictvím prosklené části provozovny nahlédnout do výroby a prohlédnout si **technologické vybavení**.

Modernizace výroby byla podpořena prostřednictvím MAS Strážovské vrchy z **Integrovaného regionálního operačního programu (IROP)**. Výše finančního příspěvku činila téměř 50 tisíc eur.

Třetí den: od hospodářství až na talíř

Poslední den exkurze patřil **Gazdovstvu Uhliská v Trenčianské Závadě**, městské části Nemšové.

Rodinné hospodářství představuje jeden z **nejkomplexnějších příkladů**, které účastníci během tří dnů navštívili. Propojuje totiž **zemědělskou prvovýrobu, zpracování vlastní produkce, agroturistiku, gastronomii a služby pro návštěvníky**.

Po příjezdu představila historie a postupný rozvoj gazdovstva dcera majitele. Odbornou prohlídku areálu následně vedl manažer farmy **Ing. Ján Štefek**.

Účastníci si prohlédli **hospodářské zázemí, stáje a výběhy se zvířaty, ovocné sady, plochy pro pěstování vlastní zeleniny i minifarmu a další části areálu určené návštěvníkům**.

Gazdovstvo při svém rozvoji využilo také podporu z Programu rozvoje venkova prostřednictvím **MAS Vršatec**. Jednou ze zajímavostí je **API domek**, který využívá prostředí a působení včelstev k relaxaci. Podpořen byl také nejnovější projekt – **dětské hřiště**, které dále rozšiřuje nabídku areálu pro rodiny s dětmi.

Co si účastníci odvezli?

Tři dny na Slovensku nabídly mnohem víc než jen přehlídku dotačních projektů.

Na jedné straně stála **modernizace zemědělského podniku, fotovoltaika** nebo **rozšíření ubytovacích kapacit**. Na straně druhé **obnova baziliky, tradiční výroba ručního papíru, historická železnice, lázeňské oplatky** nebo **rodinná farma otevřená návštěvníkům**.

Společným jmenovatelem přitom nebyla konkrétní oblast podnikání ani jeden dotační program. Byla jím snaha místních lidí něco vytvořit, zachovat nebo postupně rozvíjet.

Právě v tom spočívala hlavní hodnota exkurze. Účastníci měli možnost vidět výsledky podpory **přímo v terénu** a zároveň se ptát těch, kteří jednotlivé projekty **připravovali a realizovali**. Vedle inspirace tak získali také možnost porovnat **vlastní zkušenosti** s přístupem **slovenských obcí, podnikatelů a místních akčních skupin**.

Důležitou součástí celé cesty byla také **spolupráce** mezi **českými a slovenskými MAS**. Konference ve Smrdákách vytvořila prostor pro **předávání zkušeností** a další kontakty, které mohou být základem budoucí spolupráce.

A možná právě v tom byl největší přínos celé exkurze: nejen vidět hotové projekty, ale setkat se s lidmi, kteří za nimi stojí, slyšet jejich zkušenosti a odvézt si inspiraci pro vlastní region.

Inovace a spolupráce Příklady dobré praxe PRV a SZP ze Slovenska

Akce se konala pod hlavičkou Celostátní sítě pro venkov v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 ve spolupráci s MAS Blaník.

Vše o akci

Václav Kinský, Celostátní síť pro venkov

Ministerstvo zemědělství | Oddělení Celostátní sítě pro venkov a technické pomoci |
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1 – Nové Město | mze.gov.cz/venkov

Státní zemědělský intervenční fond | Oddělení řízení CSV a jejích regionálních aktivit |
Ve Smečkách 801/33 | 110 00 Praha 1 – Nové Město | csv.cr@szif.gov.cz | szif.gov.cz/cs/venkov

RO SZIF Praha | Slezská 100/7 | 120 00 Praha | vaclav.kinsky@szif.gov.cz | 703 197 412

Podrobné informace o zpracování osobních údajů jsou v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES zveřejněny na szif.gov.cz.

Financováno
Evropskou unií

Ministerstvo
zemědělství

SZIF STATNÍ
ZEMĚDĚLSKÝ
INTERVENČNÍ
FOND